

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОГО, ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ВЕЧІРНЬОГО НАВЧАННЯ

Кафедра журналістики та філології

**ПОЕТИЧНА ЗБІРКА: ВИДАВНИЧА ПІДГОТОВКА ТА
ПОЛІГРАФІЧНЕ ВИКОНАННЯ**

Poetic collection: publishing preparation and printing

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТДн – 74п

Кісленко Вікторія Олегівна

Науковий керівник:

Ткаченко Олена Григорівна,
професор, доктор філол. наук

Суми 2021

Кісленко В. О. Поетична збірка : видавнича підготовка та поліграфічне виконання [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 061 – журналістика / В. О. Кісленко; наук. керівник О.Г.Ткаченко. – Суми: СумДУ, 2021. – 38 с.

Запропонована робота – власний проект перевидання поетичної збірки. Студентка зосереджує увагу на редакторській підготовці проекту яка базується на єдності різного виду творчої діяльності: художнього конструювання, ілюстрування і художнього оформлення видання.

У дослідженні визначаються особливості сприйняття тексту дорослою та дитячою аудиторією, обґрунтовуються психологічні особливості читача, встановлюється специфіка мовної культури тексту, описується специфіка роботи редактора з авторським оригіналом.

Ключові слова: видавнича підготовка, поліграфічне виконання, авторський оригінал.

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| ВСТУП | 3 |
| РОЗДІЛ 1. ЗБІРКА ПОЕЗІЙ ЯК ОБ’ЄКТ РЕДАКТОРСЬКОГО АНАЛІЗУ | 6 |
| 1.1 Поетична творчість сучасних письменників міста Прилуки..... | 6 |
| 1.2 Структура книжкового видання..... | 7 |
| 1.3 Цільове призначення поетичних збірок..... | 13 |
| РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПЕРЕВИДАННЯ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ | 19 |
| 2.1 РЕДАКТОРСЬКА ПІДГОТОВКА ОРИГІНАЛУ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ “Поезія півночі. Творче слово рідного краю” | 19 |
| 2.2 Мовне оформлення поетичних збірок..... | 23 |
| 2.3 Художньо-технічне оформлення поетичних збірок..... | 26 |
| ВИСНОВКИ | 33 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ | 36 |

ВСТУП

Творення книги – це складний технологічний процес. Видання виходить у світ унаслідок важкої праці багатьох учасників цього дійства – від автора до поліграфіста, і для кожного з них книга і сам комплексний процес її творення виглядає по-різному. Суміщення всіх точок зору є виробничою необхідністю, яка базується на єдності різного виду творчої діяльності: художнього конструювання, ілюстрування і художнього оформлення видання, що здійснюється фахівцями різного профілю.

Для редакторської оцінки авторських оригіналів, задля моделювання майбутнього видання видавцеві - редактор, окрім загальних критеріїв і методик, застосовує систему специфічних підходів, які б сприяли поглибленню та розширенню можливостей впливу книги на формування юної особистості.

Для створення якісного видавничого продукту, редактор послуговується психологічними та лінгводидактичними засадами процесу текстотворення, залучає усі можливі форми впливу на юного та зрілого реципієнта через слово та зображення. Усе це засвідчує актуальність теми дослідження.

Серед науковців, які приділяють увагу особливостям редакційної підготовки художньої літератури, слід назвати: К. Волощук, Є. Огар, О. Порпуліт, З Партико., В. Сава Сидоренко

Сучасному поколінню видавців вкрай потрібне й нове мислення, здатність долати стереотипи, сміливо шукати оригінальні форми і вирішення. Адже сьогодні книжковій традиції доводиться постійно витримувати двобій з телебаченням, відео, комп'ютером – атрибутами аудіовізуальної культури [24].

Мета дослідження – підготувати власний проект перевидання поетичної збірки.

Завдання дослідження:

- визначити особливості сприйняття тексту дорослою та дитячою аудиторією

- визначити жанри та читацьку аудиторію художніх видань;
- обґрунтувати психологічні особливості читача;
- встановити специфіку мовної культури тексту;
- описати специфіку роботи редактора з авторським оригіналом.

Об'єкт дослідження – збірка віршів сучасних поетів м. Прилуки
“ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю”

Структура кваліфікаційної роботи: складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ЗБІРКА ПОЕЗІЙ ЯК ОБ'ЄКТ РЕДАКТОРСЬКОГО АНАЛІЗУ

1.1 Поетична творчість сучасних письменників міста Прилуки

Видання – це документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням або тисненням, містить інформацію призначену для поширення, відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативних документів, щодо їхнього видавничого оформлення і поліграфічного виконання [1].

Збірка віршів, – це видання, яке концентрує в однотипно оформлених одиницях (томах) всі або основні твори одного автора, як його наукова, літературно-художня або публіцистична спадщина. Або ж твори різних авторів на задану тематику.

Окрім власне творів автора, збірка віршів включає і науково-довідковий апарат - супровідні статті, коментарі, покажчики і тому подібне. Збірка віршів - видання ретроспективне, воно робиться тоді, коли вже виявлено ідейне, наукове або художнє значення творчості даного автора для суспільства і настав час його історичного вивчення, збірка віршів вимагає наукової підготовки текстів для публікації, що можливо лише на певному етапі розвитку текстології і літературознавства.

Якісна сучасна українська література допомагає досягнути нюанси свого часу. Адже саме письменник, як ніхто інший, має сили та насагу хоробро дивитись в очі дійсності і не приховувати правду. Сучасне українське літературне поле достатньо широке. Серед письменників є "живі класики", а і є звичайні графомани, яких варто оминати десятою дорогою.

Наша славнозвісна Прилуччина також може похизуватися не тільки письменниками минулого століття, а й сучасниками. Прилуки прославилися письменниками-сучасниками такими як: Ніна Ткаченко, Олеся Білоцвіт, Світлана Коробова, Лілія Черненко-Бондаревич та Валентиною Грибенко. На

своєму життєвому шляху ці поетеси подолали багато перешкод, але це далеко не всі поети - сучасники, якими може похизуватися Прилуччина.

Ніна Ткаченко починаючи із 1995 по 2008 роки випустила у світ 5 збірок. Останньою збіркою була «Спалах». Лілія Черненко за трішки менший проміжок часу ніж Ткаченко досягла більших вершин, адже вона не тільки випускала збірки поезій, а й повісті, прозові твори, збірки нарисів, есеїв, монологів. Валентина у своїх 57 років не відстає від Черненко, випускала збірки віршів, а також збірки творів для дітей. Світлана Коробова за свою життєву творчість у світ видала понад 11 збірок віршів, а Олеся за період своєї творчості випустила тільки 4 збірки віршів.

Отже, ми можемо зробити висновок, що Лілія Черненко за період своєї творчості зробила найбільший внесок в українську літературу хоча Ніна Ткаченко старша за віком. Потім іде Світлана Коробова вона також зробила вагомий внесок в літературу. Потім іде Валентин Грибенко, а за нею Ніна Ткаченко і Олеся Білоцвіт.

У поетес різне бачення щодо структури поезій їх змістовності. Кожна пише по-своєму. У кожної різна тематика. Я за допомогою збірок поезій поетес зробила дослідження хто на яку тематику здебільшого зазіхає коли впадає в період творчого процесу. У поезіях поетес прослідковується лірична та громадянська поезія. Лілія Черненко свої твори, вірші видає не тільки українською, а й російською та білоруською. А всі інші пишуть виключно українською мовою. Олеся Білоцвіт переважно молода поетеса, яка пише про Батьківщину у своїй збірці «За силуетом слова», хоча й знаходиться на зовсім іншому континенті, але у своїх віршах вона з точністю переживає емоціями переживання за Батьківщину. Світлана Коробова переважно пише твори та вірші для дітей.

1.2 Структура книжкового видання

Функціональність книги, тобто її застосування для передачі тієї або іншої інформації, визначається її структурою, яка зазвичай розуміється як ціле, що

складається зі взаємозв'язаних елементів. Об'єднати окремі елементи і компоненти книги в єдине ціле покликана її конструкція - це побудова, структура, взаємне розташування частин та елементів книги, які визначають призначення, особливості книги як виду видання.

Обкладинка книги – це складне художнє ціле; типографічне оформлення книги – теж складне ціле, яке утворюють спеціально підібраний шрифт, титульний аркуш, рядки заголовка, що гармоніюють зі змістом, і добре підібрані ілюстрації; художнім цілим є і текст книги. Тобто книга як ціле є єдністю її складових конструктивних елементів: зовнішніх і внутрішніх [20]. Знання структурних і композиційних особливостей дозволяє професійно грамотно, без зайвих витрат часу, провести пошук інформації як в окремо взятих книгах, так і в їх масиві. Полегшити пошук інформації і скласти первинне уявлення про книгу значною мірою допомагає її довідковий апарат: вихідні дані, вихідні відомості, анотація, передмова, зміст, коментарі, покажчики, примітки і т. д.

Внутрішні (структурні) елементи книги розкривають інформацію, що міститься в ній. До них відносяться: текст, ілюстрації і декоративні прикраси. Текст – головний елемент книги, який передає зміст книги, семіотичну інформацію, зафіксовану за допомогою певної послідовності знаків (найчастіше словесних), що сприймаються візуально (виняток – книги для сліпих).

Розрізняють основний і додатковий тексти. Основний – це текст видання, в якому викладений зміст публікованого твору. Це авторський текст, для поширення і зберігання якого і створюється книга. Він займає велику частину книги [35].

Додатковий текст полегшує сприйняття основного. До нього належать анотації, посвяти, епіграфи, передмови, післямови, примітки, додатки і т. д.

Довідково - допоміжні тексти створюють умови для орієнтації читачів в книзі. Це різноманітні покажчики, зміст, список ілюстрацій, колонтитули, колонцифри, норма, сигнатура, вихідні відомості.

Ілюстрація – графічне зображення у виданні, що пояснює або доповнює

текст і служить засобом прикраси. У багатьох наукових, технічних, дитячих книгах текст невід'ємний від ілюстрацій, роль ілюстрації не менш важлива, ніж роль самого тексту. У альбомних виданнях текст служить лише доповненням до ілюстрацій, в літературних творах – навпаки. Ілюстрації допомагають наочно представити описувані предмети (явища), посилюють емоційно-художню дію тексту [35].

Книга протягом багатомісячного періоду її розвитку не раз змінювала свою форму. Це залежало від рівня матеріальної й духовної культури тієї чи іншої доби суспільного поступу людства. Книги первісних людей дійшли до нас у вигляді чи то різноманітних малюнків на кам'яних стінах печер, чи то помережаних витіюватими позначками глиняних виробів, чи зв'язаними шкіряними нитками сторінками - дощечками з бамбука, сосни чи березової кори. Відомі також книги, виготовлені з пальмових листків, скріплених у вигляді віяла, писані на тонких пластинках із бронзи, свинцю, міді [4].

До елементів зовнішнього оформлення книги належать: книжковий блок, обкладинка, палітурка, форзац, суперобкладинка, футляр, манжетка. За зовнішніми елементами книги її відрізняють від газети, грамплатівки, диска і т.д.

Найважливішим елементом книги є книжковий блок - комплект скріплених в корінці зошитів або аркушів, що містить усі сторінки і складові частини майбутнього видання, призначений для покриття обкладинкою або для вставки в палітурну кришку [35].

Обкладинка — важлива складова книги, що слугує покриттям книжкового блока, виготовлена з паперу, відмінного від того, на якому друкуються сторінки книги і яка покликана виконувати кілька функцій: скріплювальну, захисну, художню, інформаційну [3].

Обкладинка виступає одним з елементів завершення формування "обличчя" книги. Як правило, виготовляється з паперу, що має більшу щільність, — чим матеріал цупкіший, міцніший, тим зручніше користуватися книгою.

Оправа — важлива складова книги, виготовлена із спеціальних матеріалів, яка скріплюється з книжковим блоком [35].

На відміну від обкладинки, що з матеріальної точки зору відзначається дешевизною, оперативністю виготовлення і простотою, оправа є складнішою і дорожчою конструкцією. Образно кажучи, це твердий, дуже надійний "одяг" для всього книжкового блока. Складається він із картону або штучних чи дерев'яних пластин, обтягнутих із зовнішнього боку надійним гнучким покриттям — тканиною, шкірою, синтетичним матеріалом (бумвінілом, лідеринном), рідше — папером. В останньому випадку продовжити життя книзі покликана плівка, яка накладається на покритий папером картон.

Функції оправи такі ж, як і обкладинки. А от роль і значення особні: надавати книзі особливо ошатного вигляду, забезпечити її довговічність, цінність.

Ставлення до оправи, як до особливої складової книги, формувалося ще в давнину. Нерідко, на замовлення коронованих осіб, знатних вельмож, оправу робили надто коштовною, з використанням золота, срібла, алмазів. Найбільше це стосувалося богослужбових книг. При багатьох монастирях, храмах чи соборах працювали спеціальні майстерні, де виготовлялися такі коштовні оправи до Біблій, Євангелій, Требників.

Суперобкладинка - це яскрава в художньому плані обгортка, яка накладається на оправу і тримається за допомогою клапанів (загинів).

Важливим елементом конструкції книги, яка видається в оправі, є форзац.

Форзац — це аркуш паперу формату розгорнутої книги, який однією половиною повністю приклеєний до внутрішньої частини оправи, а частиною іншої половини (вузькою смугою вздовж корінця) прикріплений до книжкового блока [36]. Це поняття походить від двох німецьких слів: Vor — перед, Zatz — складання, тобто в контексті конструкції книги ці слова можна тлумачити як місце перед початком складання. Оскільки оправа покриває книжковий блок з

двох боків, то й форзаців у книзі буває два — на початку і наприкінці книжкового блока.

Зважаючи на найголовнішу функцію, яку виконує форзац, — скріплення, втримування в єдиному цілому книжкового блока і оправи, для нього має використовуватися спеціальний гатунок паперу, цупкіший від того, на якому друкуються книжкові сторінки. Окрім цього, форзац може слугувати елементом художнього оформлення. Малюнки, орнаменти, репродукції, які часто вміщуються на цих місцях, є своєрідним композиційним завершенням бачення книги художником — від обкладинки до ілюстративного матеріалу всередині видання. Інколи на форзаці покладається й інформаційна місія: вміщені тут таблиці, формули, топографічні карти, інші узагальнюючі довідкові матеріали, як правило, незначного обсягу, якщо вони мають відношення до змісту всього видання (наприклад, у підручниках, довідниках за галузями знань), є надзвичайно доречними і зручними для користувача такого видання.

Використання на форзаці ілюстративного чи інформаційно-довідкового матеріалу потребує додаткових фінансових затрат, а отже, збільшує собівартість видання. З цієї причини багато видавців не використовують сповна зазначені можливості цього елемента книги.

Корінець — це елемент матеріальної конструкції книги, який знаходиться в середній, центральній, частині оправи або обкладинки, що обрамлюють скріплені аркуші чи зошити книжкового блока [35].

Найкраще функцію корінця читач може оцінити, коли дивитиметься на видання, розміщені один поміж одним на книжкових полицях. Саме за написом на корінці можна віднайти книги відповідних авторів і назви. А за зображенням можна відразу визначити рівень її видавничого і поліграфічного виконання. Отож, корінець виконує дві найголовніші функції: інформаційну й художню.

За наявності в книжковому виданні оправи ще однією необхідною деталлю на корінці є каптал.

Каптал — це приклеєна на верхньому і нижньому краях корінця смужка з тканинного матеріалу (здебільшого бавовни або шовку) з потовщеним окантуванням на виході певного кольору [3].

I, нарешті, останній елемент матеріальної структури видання. Він малопомітний, але дуже важливий і в контексті підвищення культури читача, і для зручності користування книгою, і для належного збереження її внутрішньої частини. Йдеться про закладку. Закладка — допоміжний елемент матеріальної структури видання, який використовується для позначення місця читання [35].

Надвипускні дані - частина вихідних відомостей, які повторюють дещо в іншій формі найважливішу редакційно-видавничу інформацію про конкретне видання, — повну назву, повну форму імені автора (авторів) чи упорядника, вид видання за цільовим призначенням, імена учасників редакційно-видавничого процесу за найголовнішими функціональними обов'язками: художнього, технічного редактора, художника, оператора комп'ютерного складання, верстальника, коректора. Тут же повідомляється про мову видання, якщо воно здійснене недержавною мовою.

Такі дані редактори та видавці ще називають перед випускними, бо вони вміщуються перед специфічною інформацією про випуск видання [4].

У практиці сучасного книговидання простежується спрощення в оформленні надвипускних даних. Тут помітний вплив західного книговидання, де цим елементам не надають такого важливого значення. Надвипускні дані розміщуються у верхній половині прикінцевої сторінки видання.

Випускні дані. Це частина вихідних відомостей, у яких дається виробничополіграфічна характеристика видання. Згідно із проектом нового українського стандарту, випускні дані повинні містити:

- формат паперу та частку аркуша;
- наклад (тираж);
- обсяг видання в умовних друкованих аркушах;
- номер замовлення виготівника видавничої продукції;

- назву та місцезнаходження видавця;
- відомості про видачу видавцю свідоцтва про внесення до Державного реєстру України видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
- (далі — Державний реєстр);
- назву та місцезнаходження виготівника видавничої продукції, а також відомості про його внесення до Державного реєстру [4]

Цим же стандартом рекомендується додатково наводити телефон, факс, електронну адресу видавця.

Зворот титулу. На цій частині початкових сторінок видання розміщують такі елементи вихідних відомостей: шифр зберігання видання, макет анотованої каталожної картки, анотацію, міжнародні стандартні номери видань, знак охорони авторського права.

Шифр зберігання видання — це умовне позначення кодів, які складаються із класифікаційних індексів бібліотечно-бібліографічної класифікації (ББК), універсальної десяткової класифікації (УДК) та авторського знака.

Авторський знак — це умовне позначення прізвища автора, або прізвища першого автора, або першого слова заголовка видання і двозначного числа (від 01 до 99), яке відповідає першим двом літерам прізвища автора книги чи назви видання (якщо книгу писав колектив авторів) [34].

Отже, структура книги займає важливе місце у процесі її творення, адже без основних відомостей про книгу не можливо виготовити досконале видання. У збірці “Поезії Півночі. Творче слово рідного краю на титульному аркуші розміщені вихідні відомості (УДК 354. 1:25.8; авторський знак П 2; назва збірки, хто укладач Вікторія Кісленко та видавництво, де видалося “Мрія”

1.3 Цільове та читацьке призначення поетичних збірок

Концепція видання – це задум, який пов’язується з конструктивним принципом підготовки твору до друку. У концепції відображається основний

погляд редактора на видання – його склад, зміст та форму всіх елементів, редакційно-технічні та поліграфічні засоби виконання [16].

На думку С. Антонової, концепцією визначається вся подальша творча й інша робота редактора над виданням: розробка плану-проекту й написання пробних фрагментів майбутнього твору, аналіз, оцінка авторського оригіналу та його вдосконалення, розробка концепції ілюстрації твору й оформлення книги; моделювання видання і його підготовка; систематизація елементів видання і формування видавничого оригіналу; контроль-аналітична робота на етапах тиражування й випуску у світ. Специфіка аналітичної й методичної роботи редактора як самостійного напрямку в книговидаванні полягає в тому, що редактор не замінює автора, а спрямовує його творчий потенціал на реалізацію задуму у формі, яка забезпечує найефективніше сприйняття змісту книги читачем [2].

Розробка концепції видання є важливою творчою операцією, яка виконується редактором. З погляду психології творчості поняття концепції потрібно розглядати як сукупність взаємозалежних і взаємозумовлених ознак майбутнього видання, що складається в ході й у результаті редакторського аналізу вихідної інформації, висунутих вимог до майбутнього видання й обґрунтування його характеристик. Виділяють пасивну концепцію – нейтральне передання авторського оригіналу. Читачеві надається можливість спокійно читати у довільній послідовності текст твору. Оформлення зводиться до забезпечення зручності читання, тобто деякої спрощеності; активну концепцію, яка припускає певну проектну ідею, більш конкретну, ніж задум окремого видання або серії, виражену у конкретній (конструктивній) формі – макеті. Цей макет може навіть випереджати наявність авторського текстового матеріалу, який буде дописуватися і заповнювати макет відповідно до проектної ідеї одночасно зі створенням наочних зображальних матеріалів [13].

Створити концепцію – означає підготувати основу для формування моделі видання і його проектувань. На основі концепції з урахуванням специфіки літературного твору розробляється модель видання.

Загальна модель видання повинна включати найважливіші й найзагальніші ознаки видання. До них відносять: цільове призначення, читацьку адресність. Суттєвою типологічною ознакою книги виступає діалектична єдність предмета, цільового призначення та читацької адреси [18].

Цільове призначення художньої літератури можна розглядати як вирішення завдання забезпечення процесу передачі, обігу в суспільстві комплексу знань і уявлень про навколишню дійсність, зафіксованих в словесних, художніх образах та наукових поняттях, котрі сприяють вихованню, розвитку, навчанню читачів [17]. Г. Кожевников тлумачить поняття «художня література» у більш широкому та доступному значенні: це семіотична система, спосіб комунікації, що відображає певну сферу художньої діяльності, словесну художню діяльність. Він зауважує, що художня література представляє собою вид літератури, предметом якого є система словесних художніх образів, результат словесного художнього освоєння дійсності.

«Цільове призначення (соціальна функція) цього виду літератури – забезпечення процесу передачі, обігу в суспільстві системи словесних художніх образів, обміну словесною художньою інформацією.

Читацька адреса – спрямованість на задоволення потреби суспільства в літературному художньо-образному спілкуванні, на літературно-художнє освоєння дійсності». Подібне визначення читацької адреси літературно-художньої книги дає можливість досить чітко виділити її серед інших видів книги [7].

С. Рейсер теж зосереджує увагу на тому, що читач художньо-літературного видання – це складний і недостатньо вивчений «споживач» книги. Він може бути представлений найрізноманітнішими категоріями, що різко розрізняються за віком. Кожна вікова група, у свою чергу, вимагає книгу особливого роду – читач, який щойно навчився читати, школяр молодших класів, підліток, юнак, дорослий читач – не задовольняється книгами, призначеними для іншої групи. На нашу

думку, доцільно виділити три основні ознаки для диференціації читачів художньої літератури, які безпосередньо впливають на характер видання:

- вікової ознака (для дітей, для молоді, для дорослого читача),
- професійна (видання для професійного читача: літературознавців, фахівців суміжних галузей; видання для непрофесійного читача),
- психолого-педагогічний критерій (видання для читачів з невизначеним смаком, читачів з односторонньою спрямованістю, читачів з відносно гармонійним розвиненим художнім смаком.)

Цільове призначення книги акумулює в собі всю специфіку завдань комунікативної діяльності і різних її способів, а також специфіку соціальних завдань різних сфер суспільно-практичної діяльності, що обслуговуються цими способами комунікації.

Художня література за цільовим призначенням буває:

- Прозова (оповідання, нариси, повісті, казки);
- Поетична (вірш, байка, казка, поема);
- Драматична (кіносценарій, комікс);
- Фольклорна (казка, приказки, думи, загадки [26].

Читацьке призначення видання, або читацька адреса видання, - Один з основних ознак, за якими виділяються види і підвиди видання, оскільки та група читачів, якій видання адресується, найістотнішим чином впливає на зміст і форму видаються творів і самого видання.

Читацьке призначення видань – це різні категорії читачів, які мають особливий тип сприйняття творів літератури, який визначається віковими особливостями, уточнює цільове призначення творів в залежності від завдань навчання і виховання, що вирішується в той чи інший період розвитку людини [12].

В реальній видавничій практиці вітчизняного книговидання, категорії читачів розглядаються більш великими групами.

Виділяють:

- дошкільний (від 3 до 7 років) і шкільний молодший (від 8 до 11 років);
- середній (від 11 до 14 років) і старший (від 14 до 18 років).

Сучасна педагогіка пропонує наступну структуру їх соціального розвитку людини після початкової адаптації від народження до року:

- від року до 3 років (власне дитинство) – у цей період не тільки дорослі читають дитині ту чи іншу книгу, але і сама дитина грається нею.
- від 3 до 6 років (раннє дитинство) – ця читацька категорія потребує книги, які розкриває навколишній світ, пояснюють його, розважають і вчать. Дітям вказаного віку подобаються короткі віршовані твори. Час накопичення соціальнозначущого досвіду.
- від 6 до 8 років (власне дитинство) – у цьому віці дітей цікавлять походження тварин, рослин, об'єктів в подій, з якими вони стикаються у повсякденному житті.
- від 9 до 11 років (пізнє дитинство) – у цей період розвивається
- пізнавальна та громадська активність, з'являється інтерес до історії.
- від 11 до 14 років (підліткове дитинство) – виділяють вік від 10 до 11
- як перехідний від молодшого-шкільного віку до підліткового, 12-13 років – підлітковий, 14 – перехідний від підліткового до юнацького, найохочіше діти читають пригодницьку, військову та звану героїчну літературу.
- від 14 до 18 років (юнацький) – саме тепер створюється стійка потреб читанні, як одному із способів проведення часу, формується база для осмисленого вибору книги [11].

Дві тенденції характеризують процес становлення особистості саморозвиток як закономірна властивість людини і виховання як вплив навколишнього середовища. Один з активних засобів впливу на особистість є книга, здатна виховувати досить важливу, серйозну роль в процесі виховання особистості. Однак дієвість книги пов'язана з тим, щоб у кожному віковому періоді людина сприймала таку книгу, яка відповідала на його запити, впливала б на емоційну сферу, виконала інтереси.

Сучасна видавничо-поліграфічна продукція розвивається у відповідності з цільовим та читацьким призначенням книги, її особливостями змісту. Аналізуючи збірку поезій як поліграфічне видання потрібно враховувати усі деталі для її створення. Інформація закладена в тій чи іншій збірці, її читацьке призначення є основними факторами, що впливають на зовнішній вигляд і внутрішнє оформлення книги. Адже вигляд видання справляє на читача певне враження. З першого погляду книга може привернути до себе увагу або навпаки зовсім не зацікавити читача. Тому необхідно враховувати призначення збірки поезій, проаналізувавши вплив цього виду поліграфічної продукції на читача та домогтися якомога кращих результатів для подання її читачеві, дотримуючись усіх поліграфічних вимог та особливостей оформлення [37].

Отже, віршовані видання належать до художньої літератури, вони можуть бути насиченими будь-якими складовими книги, якими саме – залежить від автора. Без майстерно художнього оформлення раніше, а тим паче зараз, в умовах високих техніко-графічних можливостей, не можна уявити собі гарне видання.

Саме художнє оформлення ось на що спочатку звертає увагу читач. Тому, оформлення має бути універсальним, адже воно призначене для людей різних вікових категорій старших та молодших. Збірка поезій “Поезія півночі...” призначена для широкого кола читачів. Збіркою можуть користуватися, як і молодші так і зрілі читачі.

РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПЕРЕВИДАННЯ ПОЕТИЧНОЇ ЗБІРКИ

2.1 Редакторська підготовка оригіналу поетичної збірки “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю”

Підготовка до видання творів художньої літератури є одним з найскладніших напрямів видавничої діяльності. Для професійної оцінки авторських оригіналів, для моделювання майбутнього видання видавцеві-редактору, окрім загальних критеріїв і методик, необхідно вміти застосовувати ще й систему специфічних підходів, які б сприяли поглибленню та розширенню можливостей впливу книги на формування особистості.

Редагування – процес творчий і багато в чому залежить від типу видання, над яким працює редактор. У цьому сенсі кожна нова рукопис вимагає від редактора нових підходів, нових рішень, нових ідей. Кожного разу, приступаючи до роботи над новим виданням, редактор починає „з чистого аркуша“. Працюючи над авторським оригіналом, редактор має оцінити його авторську думку. У результаті редакторського аналізу рукопису визначається суспільна значущість твору [29].

Працюючи над текстом рукопису, аналізуючи його, редактор оцінює обґрунтованість авторської думки, достовірність наведених у рукописі фактів, точність визначень і формулювань, аргументованість висновків, послідовність викладу матеріалу, його структурну організацію та інші особливості тексту. У результаті редакторського аналізу рукопису визначається суспільна значущість твору, можливості його комерційного успіху (якщо комерційне видання), виявляються недоліки та можливості поліпшення. Вагоме місце в процесі редагування займає редакційна правка авторського оригіналу. За ступенем і характером внесених у текст змін розрізняють кількавидів редакційної правки:

- виправлення технічних помилок без переробки, при підготовці перевидань, а також офіційних і документальних матеріалів;
- скорочення з метою обмежити текст певним обсягом;

- обробка – внесення смислових, фактичних, композиційних, логічних, стилістичних виправлень, але без докорінного перетворення тексту;
- переробка – корінні зміни авторського тексту, який служить лише основою для остаточного варіанту.

Як правило, працюючи над текстом, редактор використовує всі перераховані види правки в різних поєднаннях.

Методика редакційної правки передбачає наявність ряду правил, доцільність яких підтверджена досвідом. До їх числа відносяться наступні:

- не починати правити, не познайомившись з текстом в цілому,
- не виявивши його загальні особливості, переваги й недоліки,
- не визначивши головні редакційні завдання;
- правити тільки після того, як встановлена і точно визначена причина незадоволеності текстом і продуманий шлях її усунення;
- не виходити за межі дозволеного редакторського втручання в текст,
- тобто співставляти правку з авторським задумом;
- обмежуватися по можливості мінімумом виправлень,
- не віддаляючись від авторського тексту і використовуючи для правки авторські мовні засоби;
- критично ставитися до кожної внесеної правці, зіставляючи її з початковим текстом, зберігаючи авторський сенс помилок фрази, фрагменти;
- узгоджувати всі виправлення з автором [24].

Багато чого в роботі над авторським оригіналом залежить від того, ким виконуватиметься редагування (штатним редактором видавництва чи зовнішнім редактором). Тут немає єдиного підходу. Якщо обсяги випуску у видавництві невеликі, а число штатних редакторів та їх кваліфікація дозволяють вирішувати завдання, які ставить перед собою видавництво, то необхідність залучення позаштатних редакторів не виникає.

Рукописи не редагуються поза видавництва з цілого ряду причин. Насамперед, творча робота більш ефективно виконується поза офісу. Крім того, сам характер виготовлення видань може зажадати залучення фахівців, яких видавництво не має. До того ж часто у підготовці видання беруть участь кілька редакторів, особливо коли йдеться про складні і відповідальних проекти. Може виявитися необхідним і наукове, спеціальне редагування. У кожному конкретному випадку питання залучення фахівців „зі сторони“ вирішується індивідуально.

Іноді редакційну підготовку рукопису краще виконувати безпосередньо у видавництві. Характерний приклад – робота над енциклопедичним або багатотомним виданням, коли редагування та підготовка матеріалу повинні бути виконані в єдиному стилі, а сама робота вимагає залучення багатьох людей.

Одночасно з правкою тексту редактор працює над авторськими оригіналами ілюстрацій. Ілюстрація покликана допомогти читачеві краще зрозуміти текст, доповнити його. За допомогою ілюстрації виражається зміст, що неможливо, або важко передати в текстовій формі. З цих позицій редактор і оцінює ілюстративний матеріал, після чого приймає рішення про заміну, виключення, збільшення або зменшення числа малюнків і погоджує майбутні зміни з автором [18].

Створення збірки поетів Прилуччини та Чернігівщини, а тим паче поетів–сучасників, не така вже й легка справа. Знайти необхідні матеріали досить складно, адже у вільному доступі майже немає прізвищ та насамперед робіт авторів, які тільки розпочали працювати над своєю творчою спадщиною.

Авторський оригінал “ ПОВІСЬ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю ” – це текстовий матеріал, який потребує редакторського аналізу та виправлення помилок. Читацька адреса видання – читачі різної вікової категорії, тобто для широкого кола читачів. Працюючи над матеріалом, по-перше, ми наскрізно прочитали його, це головне правило редактора, який працює з оригіналом автора.

Звичайно, під час редагування ми співпрацювали з різним матеріалом, Для того щоб досконало вивчити та опрацювати біографії та творчу спадщину поеті, не тільки сучасності, а й тих що вже давно закінчили свій поетичний шлях. Це не менш важлива функція редактора під час корегування матеріалу. Прочитавши його, ми знайшли деякі помилки, які обов'язково потрібно було витравити.

Насамперед у збірці використовуються лише портрети авторів поезії, до них іде автобіографія. Ілюстрації покликані допомогти читачеві краще зрозуміти текст, мати уявлення про кого йде мова. Ілюстрація м тісно пов'язана із текстом, йде за літературним викладом, а також із змістом поряд, розкриваючи певну епоху, ідею. Вона доповнює літературний образ, створює осяжну, організовану зображальну форму, сприяє образному сприйняттю тексту читачем. Адже ілюстрація відіграє велику роль у виданні, передає всю дійсність автора.

Працюючи над створенням збірки, ми дійшли висновку, що у віршах автора великої правки робити не слід, а якщо вірш і потребує, то правку узгоджувати з автором. Книга ділиться на два розділи.

Перший розділ – це “Майстри слова. Поети, що зробили вагомий внесок у літературу рідного краю”. До першої частини увійшли поети з великим поетичним “стажем”, такі як: Світлана Коробова, Микола Турківський, Євген Постульга, Валентина Грибенко, Олександр Забарний, Кость Москалець, Олеся Білоцвіт, Лілія Черненко, Володимир Пащенко, Ніна Ткаченко, Роман Марусич, Ніна Полив'яна, Любов Забашта, Борислав Степанюк, Ганна Ігнатенко.

Другий розділ – це “Проба пера. Поети, що роблять перші літературні кроки.” До них відносимо: Альона Косташ, Руслан Лях, Катерина Бас, Наталія Козленко, Лілія Федорченко, Олена Кича. До кожного автора підібрані поезії, які є найвеличншими у їхній творчості, на нашу думку. У вданні автори розміщені у алфавітному порядку.

Великий внесок в творчу спадщину Прилуччини внесли: Любов Забашта, Ганна Ігнатенко.

Отже, беручи до уваги те, що писемність українського народу ніколи не забуде своїх попередників, ми обрали і надрукували у виданні тих авторів, яких вважають письменниками на високого рівня. А поетів-початківців лише ті, які нас зацікавили, або ж ті, які нам зрозумілі. І оскільки збірник розрахований на широкий громадський інтерес до української творчості, ми дуже сподіваємося, що він буде користуватися попитом.

2.2 Мовне оформлення поетичних збірок

Специфіка роботи редактора над мовною тканиною тексту твору зумовлена тим, що однією з важливих його функцій є сприяння розвитку писемного й усного мовлення читача. Від якості мовного оформлення тексту, адресованого людині, залежить ефективність процесу опанування нею читання, формування загальної мовної і мовленнєвої культури [22].

Особливу увагу при роботі над мовою текстів видань, слід звертати на їхню лексичну базу. Словник, яким послуговувався автор при написанні твору, повинен відповідати лексикону людини конкретного віку, її життєвому, мовленнєвому досвіду. Лексика як художніх, так і пізнавальних видань повинна охоплювати всі сторони життя.

Для пояснення тих чи інших наукових понять у тексті художнього видання рекомендується використовувати лише загальнозживані і загальновідомі терміни (обов'язково слід враховувати освітній рівень читача). Треба подбати про найдоцільніший спосіб уведення термінів у текст, пояснення їхнього значення в доступній для конкретної категорії читачів формі.

Невиправданим дійством є те, що дуже часто автори вживають в українських текстах російського варіанта власних імен — Альоша (Олекса), Льова (Левко), Маша (Марія, Марійка, Марічка, Маруся), Коля (Микола, Миколка), Катя (Катерина, Катря), Алік (Олексій), Шура (Олександр, Лесик, Олесь), Васька (Василь(ко)) [12].

Мова народу розвивається, і в цьому розвитку важливу роль відіграє художнє слово, яке є головним чинником в оформленні і створенні національної літературної мови. Але мова літературна і мова художньої літератури не тотожні.

Кожне слово поетичного твору в тій чи іншій мірі відображає дійсність, розкриває задум письменника. При цьому слово не тільки вказує на предмет, явище, ознаку, дію, а й має емоційне забарвлення. Письменник добирає такі слова, які зображують предмети, явища, дії та передають його ставлення до зображеного.

Вивчаючи лексику художнього твору, ми зосереджуємо увагу на тому, що робить вияв думок та почуттів своєрідним, що зумовлює збудження відповідних уявлень і емоцій.

Дієвим методом закріплення, а також уведення нового лексичного матеріалу у видання для навчання є оперування словами у контексті іншої діяльності (загадка, кросворд, ребус, розмальовка тощо).

Надто важливо, щоб уведення в текст нового лексичного та граматичного матеріалу здійснювалося на комунікативно цінних мовленнєвих зразках. Підняття престижу української мови, а відтак зміцнення мотивацій щодо її вивчення, підвищення ефективності цього процесу залежать від наявності якісних перекладів кращих творів світової літератури [32].

Повному і всебічному засвоєнню різних фрагментів національної мовної картини світу сприятиме використання не лише фольклорного матеріалу або фрагментів з творів вітчизняних авторів, а й широке залучення кращого світового фольклору (україномовних літературних переказів, переспівів), високоякісних перекладів світової класики, а також матеріалу пізнавального характеру з гуманітарних (історії, літератури, культурології), природничих (географії, анатомії, біології) дисциплін.

Тоді українська мова як предмет вивчення (опанування навичок правильного читання, писання) потрапляє у певні системні зв'язки набуває більш виразної і суттєвої матеріалізації, більш високої духовної значущості.

Окрім лексичних, у поле зору редактора повинні потрапляти й граматичні (морфологічні та синтаксичні) особливості тексту. Наявність у тексті великої кількості прикметників свідчить про його „описовість“, а вона знижує напругу дії і вимагає від читача більшої смислової зосередженості.

Відомо, що дієслова надають фразі динамічності – риси, властиві мовленню дітей молодшого шкільного віку. Отже, в адресованих їм творах ця частина мови повинна активно використовуватися [12].

Порушення граматичних норм найчастіше пов'язані з використанням в оригінальних та надто в перекладних текстах невластивих українській мові словоформ, словосполук (особливо зі зв'язком керування), речень.

Отже, першим важливим напрямом роботи редактора над мовою тексту художнього видання є аналіз використаних мовних засобів на відповідність нормам сучасної літературної мови. [5].

У збірці “ ПОВІСЬ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю”, вірші написані лише українською мовою. У поезіях автори послуговуються переважно художньою та розмовною мовою, а також зустрічається конфесійна лексика.

Слід пам'ятати, що естетична функція слова виявляється лише в контексті. Те саме слово може по-різному змальовувати предмет і мати різне емоційне забарвлення залежно від контексту. Головним напрямом роботи редактора над мовою тексту видання є аналіз використаних мовних засобів на відповідність нормам сучасної літературної мови [10].

Отже, методика засвоєння української лексики потребує гнучкої системи прийомів спираючись на рідну мову — посилення на неї, зіставлення, порівняння, протиставлення, переклад, тлумачення значення слова рідною мовою. Окрім цього, можна використовувати і такі прийоми словникової роботи, як застосування предметної і мовної наочності, введення слова в контекст, подання синонімів, антонімів, визначення родовидових відношень, пояснення походження слів тощо.

2.3 Художньо-технічне оформлення поетичних збірок

Питання оформлення видання в усі часи привертало увагу науковців та, особливо, практиків. Саме цим пояснюється те, що більшість праць із художньотехнічного редагування, оформлення були написані практиками художникамиредакторами з багаторічним досвідом (С. Добкін, Б. Валуєнко, Ю. Адамов, П. Гіленсон, Н. Гончарова, В. Фаворський, В. Пахомов). Серед сучасних дослідників художньо-технічного оформлення друкованих видань слід зазначити М.Тимошика, В. Саву, С. Ярему, А. Мільчина, С. Гавенко, Е. Огар, Н. Дубіну, В. Єфімова, З. Партико. З розвитком науки і технологій змінюються технологічні процеси підготовки до друку видань, що знаходить своє відображення у науковій літературі. Крім того, змінюються потреби читачів, що має позначатися на оформленні видання відповідно до його призначення.

Друковане видання відіграє важливу роль у житті суспільства. Немає людини, яка хоча б раз на день не звернулася до газети, журналу, улюбленої книги, не переглянула рекламу. При цьому на сприйняття змісту значною мірою впливають візуальні чинники, які формуються під час перетворення авторського твору у твір друку [19]. До того ж, існують особливості, притаманні певному виду видань. Енциклопедії призначені для вибіркового читання, отже, текст друкується у дві шпальти 8–10 кеглем, має значну кількість виділень, перехресних посилань. Наукові періодичні та неперіодичні видання супроводжуються примітками, коментарями, словниками, покажчиками.

Художньо-технічне редагування охоплює всі роботи, пов'язані з перетворенням змісту інформації в графічну форму з урахуванням нормативних документів: від моменту, коли авторський оригінал надійшов, до рекомендацій поліграфічному підприємству та оцінювання якості контрольних відбитків.

Основою художньо-технічного редагування є сучасні видавничі стандарти, які визначають показники зовнішньої форми видання відповідно до виду.

Художній редактор розробляє проект оформлення, композицію видання, стежить за графічно-стильовими елементами видання, а технічний редактор

задумане оформлення шляхом умовних знаків і позначень перекладає на мову, зрозумілу працівникам поліграфічного підприємства. Сучасний технічний редактор досконало знає технологічний процес і вимоги до оригіналів, які передаються на поліграфічне підприємство, тому він визначає технічні характеристики всіх елементів видання. Художник, крім створення ілюстрацій, декору і всього зовнішнього оформлення, нерідко розробляє всю композиційну основу, навіть у вигляді точного посторінкового макета. Особливо важлива роль технічного редактора у виданнях без ілюстрацій, зі складною структурою тексту та різнорівневою рубрикацією [26].

Не завжди багатозначний і сильний у літературному викладі епізод оповідання може бути відтворений у малюнку. Необхідно вибрати для ілюстрування ті місця тексту, які найбільше яскраво можуть передати ідейний задум автора, глибоко розкрити образи героїв, передати відповідний настрій і ритм літературного твору засобами образотворчого мистецтва. Такий підхід до вибору тим можливий лише після ретельного вивчення рукопису [19].

Під час вибору видів ілюстрацій і складання остаточного списку тем певною мірою саме по собі буде виникати архітектонічне рішення всієї книги. Під архітектонікою книги ми розуміємо її побудову від початку до кінця – це її «звучання» у цілому й частинах, її ритм із акцентами й паузами, із вступом і фіналом. Це – співвідношення окремих частин тексту (глав, підглав тощо) і ілюстрацій, що створює єдине ціле – книгу. Правильно створена архітектоніка книги допоможе читачеві вірно витлумачувати літературний текст.

Принципи оформлення та ілюстрування книг у першу чергу обумовлені віковими особливостями. [22, с.74].

Взагалі, верстка – це процес компонування текстового і графічного матеріалу для публікації у друкованій або електронній формі. Тому уявлення про те, що верстка – це набір тексту є помилковим. Верстальник отримує вже набраний текст складача і графіку, підготовлену дизайнерами. Його завдання – розмістити матеріал на смузі відповідно з макетом. У деяких випадках в

обов'язки верстальника входить розробка макета, в інших - цим займається дизайнер, а верстальщику потрібно лише розмістити матеріал. Залежно від виду друкованого видання розрізняють верстку книжкову, журнальну, газетну, акцидентну.

Отже, існує чотири основних види верстки ілюстрації [8, с.57] :

- Відкрита верстка. Ілюстрації розміщують зверху чи знизу сторінки. Стикуються з текстом такі ілюстрації одним (при заверстці в розріз) чи двома (при заверстці в оборку) боками.
- Закрита верстка. Ілюстрації розташовують всередині тексту. Стикуються з текстом такі ілюстрації двома (при заверстці в розріз) чи трьома (при заверстці в оборку) боками.
- Глуха верстка. Ілюстрації в багатоколонному складанні заверстуються всередину тексту. Стикуються з текстом такі ілюстрації всіма чотирма боками.
- Верстка ілюстрацій на полях. Ілюстрації малого формату розміщують на полях видання. З текстом такі ілюстрації не стикуються.

Оригінали ілюстрацій готуються згідно таких вимог [14]:

- У кожному оригіналі повинні бути враховані особливості поліграфічної технології, якість паперу та фарб.
- Лінійність растру при відтворенні тонових одно - і багатоколірних ілюстрацій вибирається залежно від характеру оригіналу, виду продукції, а також паперу і типу машин, на яких буде друкуватися видання.
- На оригіналах, які не мають чіткого позначення зверху чи знизу зображення, на зворотній стороні повинні бути зроблені відповідні позначки у нижньому краю.
- Чорно-білі штрихові оригінали повинні бути чіткими, нанесеними в повну силу туші чи фарби і мати нейтральний чорний колір.
- Одноколірні тонові фотомонтажі повинні бути виготовлені з фотознімків, які мають однакову щільність найтемнішого і найсвітлішого полів зображення.

- Не бажано використовувати як оригінал уже віддрукований відбиток.
- Складна ретуш такого оригіналу значно погіршує його якість, а в деяких системах його обробка взагалі неможлива.
- Багатоколірні оригінали, які відтворюються способом офсетного чи глибокого друку і будуть монтуватися на одну форму, повинні бути однорідні за виконанням. Колір їх повинен входити в одну гаму.
- Оригінали, підготовлені для відтворення офсетним способом у чотири фарби, повинні мати кольорові відтінки, які відтворюються сполученням фарб однієї з тріад, підібраних за шкалами охоплення кольорів.
- Обов'язково до кожного оригіналу повинні додаватися вказівка на номер оригіналу, відсоток зменшення чи збільшення видання, для якого виготовлений оригінал.
- З метою точного відтворення зображення ілюстративні оригінали повинні, по можливості, мати формат, близький до заданого.
- Найбільш точно відтворюються оригінали при зменшенні 2/3 (66%).
- Допустиме збільшення діапозитива – не більше ніж в 4 рази [8, с. 60] .

У збірці “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю ” – ілюстрації чорно-білі – це портрети до біографії авторів, вони розташовані на тій самій сторінці, що і біографія автора. При проектуванні видання продуманий вибір таких параметрів як, кегль, гарнітура, насиченість, написання шрифтів, інтерліньяж є надзвичайно важливим – як з боку функціонального, так і з боку естетичного.

У збірці використаний переважно 14 кегль, стиль шрифту Times New Roman. Назву віршів виділено напівжирним шрифтом. Збірка видана форматом А5, містить 51 сторінку.

Людина не повинна зустрічати труднощі в розпізнаванні літер або їх розташуванні. Важливим моментом у виборі гарнітурі шрифту є спосіб написання літер. Не завжди виправданим у виданнях є використання в основному тексті заголовкового чи капітельного шрифту. Не слід зневажати й

насиченістю гарнітури, бо надмірне використання жирного та напівжирного графічного оформлення [9,с.23].

Працюючи над виданням “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю”, процес над оформленням складався з трьох епатів:

Перший етап – підготовчий, у якому з'являється задум оформлення: зародження задуму, перетворення задуму до проекту оформлення; перетворення проекту на модель оформлення – макет. Цей етап повністю входить у процес режисури видання.

Другий етап – виконання і редагування оригіналів оформлення: формується утримання і графічні характеристики палітурки; внутрішнього оформлення, зображень: робота над пошуком і освоєнням ілюстрацій та фотографій; роботу з оригіналами, їх компонування у єдиний образотворчий ряд. Це – етап художнього редагування.

Третій етап – композиційно-технічний, який представляє собою набір і верстку, підготовку зверстаного матеріалу для поліграфічного етапу, перевірка комплектації [29].

Працюючи над текстом рукопису, аналізуючи його, редактор оцінює обґрунтованість авторської думки, достовірність наведених у рукописі фактів, точність визначень і формулювань, аргументованість висновків, послідовність викладу матеріалу, його структурну організацію та інші особливості тексту. В результаті редакторського аналізу рукопису визначається суспільна значущість твору, можливості його комерційного успіху (якщо комерційне видання), виявляються недоліки та можливості поліпшення.

Альтернативна форма видання окреслює тенденції розвитку книжкової форми у предметно-просторовому середовищі. Гармонійне поєднання змістового, образотворчого, архітектонічного рівнів між собою визначає шляхи розвитку книги як синтезу літературної та художньо-проектної творчості; оновлення способів технології виробництва та проектування. Структурні рівні

стають визначальним чинником зміни подальших тенденцій проектування дитячої книги.

Б. Валуєнко архітектоніку книги з точки зору синтезу змісту називає – архітектурою. До якої відносять загальне художнє рішення, образ, елементи просторового зображення літературного твору (верстка розворотів, ритмічне співвідношення пробільних місць, арсенал функціональних розділових, видільних і художньо-виражальних засобів набору) [22].

Інший дослідник, а саме Ю. Герчук архітектоніку книги розглядає як цілісний художній твір, у якому образотворча, орнаментальна, конструктивна і просторова структура взаємодіють, підкоряючись єдиному творчому задуму [22].

Образотворчий рівень реалізується через графічно-зображальну інформацію. Основними складовими образотворчого рівня є ілюстрація, шрифт та декоративні елементи (заставки, кінцівки, орнаментика, буквиці), які об'єднані спільною ідеєю та змістом [25].

Образотворчий рівень видання “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю” реалізується через засоби художньої виразності (ілюстрації, шрифт).

Таким чином, редагування – процес творчий і багато в чому залежить від типу видання, над яким працює редактор. У цьому сенсі кожна новий рукопис вимагає від редактора нових підходів, нових рішень, нових ідей. Працюючи над авторським оригіналом, редактор має оцінити його авторську думку. У результаті редакторського аналізу рукопису визначається суспільна значущість твору.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження нами був розроблений проект перевидання поетичних збірок поетів Прилуччини.

Підготовка видання починається з розробки його концепції. Формуючи концепцію видання, редактор передусім визначає цільове призначення і читацьку адресу, враховуюючи особливості виду літератури, типу і виду видання. Задум визначає основні компоненти видання, які враховуються при відборі творів, а також при розробці моделі видання. У нашому випадку це перевидання підійде не тільки для дорослих читачів, які поцінують художню літературу, а й для дітей віком від тринадцяти років. Адже у збірці ми

враховували всі мовно-літературні норми написання матеріалу для того щоб перевидання могло бути зрозумілим не тільки для дорослих, а й для молодших читачів.

Реалізуючи свою концепцію в конкретному виданні я, відібрала твори та розробила модель, яка визначає вимоги до таких його елементів, як ілюстрації і довідковий апарат, прагнучи використовувати всі можливості цих компонентів комплексно, з найбільшим ступенем повноти донести до читача зміст твору, забезпечити правильне сприйняття його розуміння.

Найважливішим аспектом роботи є відбір раніше надрукованих творів літератури, а саме поетів Прилуччини не тільки вже відомих, а й ще молодих які тільки починають вносити в сучасну літературу свій вагомий внесок.

Працюючи над текстом рукопису, аналізуючи його, я оцінювала обґрунтованість авторської думки, достовірність наведених у рукописі фактів, точність визначень і формулювань, аргументованість висновків, послідовність викладу матеріалу, його структурну організацію та інші особливості тексту.

Образотворчий рівень видання “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю“ реалізується через засоби художньої виразності (ілюстрації, шрифт). Якісна сучасна українська література допомагає осягнути нюанси свого часу. Адже саме письменник, як ніхто інший, має сили та насагу хоробро дивитись в очі дійсності і не приховувати правду. Сучасне українське літературне поле достатньо широке. Серед письменників є "живі класики", а і є звичайні графомани, яких варто оминати десятою дорогою. Отже, беручи до уваги те, що писемність українського народу ніколи не забуде своїх попередників, ми обрали і надрукували у виданні тих авторів, яких вважають письменниками на високого рівня. А поетів-початківців лише ті, які нас зацікавили, або ж ті, які нам зрозумілі. І оскільки збірник розрахований на широкий громадський інтерес до української творчості, ми дуже сподіваємося, що він буде користуватися попитом.

Збірка віршів “ПОЕЗІЯ ПІВНОЧІ. Творче слово рідного краю“ буде цікава для прочитання не тільки дорослим, а й молодшим читачам. Загалом збірка містить короткі біографічні відомості та поезії поетів Прилуччини та Чернігівщини. У ній представлені як відомі поети, що зробили вагомий внесок у літературу рідного краю, так і молоді та перспективні поети – початківці. Кожен автор у свою творчу спадщину вклав частинку свого життя та серця, аби читач міг сповна поринути у світ гармонії автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О.О. Українська дитяча книга 1970–1990 рр.: основні тенденції розвитку ілюстрації : автореф. дис. канд. мист-ва: 17.00.04 / О.О. Авраменко. – К., 1993. – 18 с.
2. Антонова С. Редакторская подготовка изданий / Антонова С. М.: Издательство МГУП, 2002. – 468 с.
3. Антонова С.Г. Редакторська підготовка видань: Підручник / Під ред. С.Г. Антонової. – М.: Логос, 2004. – 496 с.
4. Близнюк А. С., Безверха Т. М. Оформлення видання : Посібник для студентів відділення «Видавнича справа та редагування». – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2007. – 48 с.
5. Буковецький О. Дизайн тексту: шрифт, ефекти, колір / О. Буковецький. – М.: Книга, 1999. – 240 с.
6. Валуєнко Б. Архітектура книги / Б. Валуєнко. – К.: Мистецтво, 1976. – 90 с.
7. Волощук К.І. Матеріальна конструкція сучасної дитячої книжкиіграшки // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №1. – С.152.
8. Ганкін Е.З. Дитяча книга вчора і сьогодні. За матеріалами зарубіжної преси.- М., 1988. – 312 с.
9. Герчук, Ю.Я. Історія графіки і мистецтва книги. / Ю.Я. Герчук. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 320 с.
10. Герчук Ю.Я. Художні світи книги. / – М.: Книга, 1989. – 239 с.
11. Гиленсон, П.Г. Довідник художнього та технічного редакторів. – М.: Книга, 1988. – 526 с.
12. Добкін С.Ф. Оформлення книги: Редактору і автору. – М.: Книга, 1985. – 207с.
13. Євсеєнко Л. Організація видання дитячої періодики // Редактор і видавець. : науково-практичний збірник / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, – 2007. – № 1. – С. 109–120.

14. Жарков, І. А. Технологія редакційно-видавничої справи: Конспект лекцій. – М.: Изд-во МГУП, 2002. – с.
15. Іванов С. Основи композиції видання / С. Іванов. – Л.: Світ, 2013. – 229 с.
16. Кондратюк І.В. Особливості ілюстраційного оформлення // Наукові записки інституту журналістики. 2011. № 45. С. 65–68.
17. Малишкін Є.В. Настільна книга видавця: довід. посібник для редактора, техн. редактора, верстальника і художника. – М.: АСТ: Олімп, 2004. – 811 с.
18. Огар Е. Критерії видавничої оцінки видань для наймолодших [Текст] / Е. Огар // Квалілогія книги: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Львів: УАД, 1998. – 345с.
19. Огар Е.І. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки. Навчальний посібник. / Е.І. Огар. – Львів "Аз-Арт" 2002.
20. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія // Антологія світової літературно-критичної думки...– С. 531–535.
21. Павелкін Р., Цигипало О. Дитяча психологія [Текст] / Р. Павелкін. – К.: Академвидав, 2008. – 432 с.
22. Панов В.П. Ілюстрація в книзі / В.П. Панов. – М.: Юний Художник, 2001. – 233с.
23. Посібник навчально методичний Електронний ресурс]. – Режим доступу https://studme.com.ua/13460708/ekonomika/priem_avtorskogo_origin_ala.htm.
24. Посібник навчально методичний Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://studfiles.net/preview/5110398/page:10/>
25. Різун В.В. Літературне редагування. Підручник. / В.В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
26. Садовнікова О., Ярошенко Ю. Логічність як нормативний аспект культури мовлення друкованих ЗМІ (на матеріалах газет "Сумщина",

- "Ярмарок", "Суми і сумчани") [Текст] / Ю. Ярошенко, О.П. Садовнікова // Журналістська освіта на Сумщині: набутки й проблеми : матеріали шостої Всеукраїнської науково-практичної конференції / Уклад.: О.Г. Ткаченко, В.О. Садівничий. - Суми : СумДУ, 2010. - С. 43-46.
27. Севастьянов, А. Шедеври європейської ілюстрації. – М .: Терра, 1997.–424 с.
28. Технологія редакційно-видавничого процесу: навч. Посібник / Н.З. Рябініна. –М.: Логос, 2008. - 256 с.
29. Тимошик М.В. Книга для автора, редактора, видавця. Практичний посібник. / М.В. Тимошик. – Київ: Наша культура і наука, 2006. – 560 с.
30. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв.– К.: Правда Ярославичів, 1997.– 448 с.
31. Тяпкін Б.Г. Робота редактора над книжковими ілюстраціями. – М.: Книга, 1968. С. 5-6.
32. Фаворський, В.А. Про мистецтво, про книгу, про гравюрі. – М .: Книга, 1986. – 236 с.
33. Хавкіна Л. Б. Авторські таблиці (двозначні) для російської та української мов. – Харків. : Книжкова палата УРСР, 1954. – 48 с.
34. Хойнацький М. Структура твору та оформлення деяких елементів апарату видання / М.Хойнацький // Вісник Кн. Палати України. – 1997. – № 12. – 235 с.
35. Художнє конструювання та оформлення книги. – М .: Книга, 1971. – 248 с.
36. Чіхольд Я. Зовнішність книги. Вибрані статті про книжкове оформлення та типографію. / Я. Чіхольд. – М.: Изд-во Студії Артемія Лебедєва, 2009. – 228 с.
37. Шевченко Н. П. Гендерний аналіз текстів літератури для дітей: лексико-граматичний зріз мови / Н. П. Шевченко // Стиль і текст. К.: Інститут журналістик и, 2005. – Вип. 6.

